

HUSITA

Časopis Pražské diecéze ČČSH

číslo 2/2021 | ročník XIX | duben 2021

28.05.21

NOC KOSTELŮ

Přivádíš tmu,

NOC

se snese, celý les se hemží zvěří.

Žalm 104,20

WWW.NOCKOSTELU.CZ

Husita

 vychází 6x ročně

Vydává

Pražská diecéze Církve československé husitské
ve spolupráci s Husitským centrem, o. p. s.,
ISSN 1214-4630

Kontaktní adresa

Časopis Husita, Pražská diecéze CČSH,
V Tišíně 3, 160 00 Praha 6
tel.: +420 777 759 652
e-mail: renata.veliskova@ccshpraha.cz
web: www.ccshpraha.cz/casopis-husita

Pověřená redaktorka a jazyková korektura

Renata Velišková

Grafické zpracování, tisk

Mgr. Simona Ullspergerová

Příspěvky do časopisu

Deadline pro zaslání příspěvků je vždy
do 25. každého lichého měsíce. Jedině tak může
být zajištěno včasné vydání časopisu a jeho
distribuce čtenářům. Děkujeme za pochopení,
R. Velišková, pověřená redaktorka

Spolupracovníci

J. Boček, Ing. Z. Dobrovolný, T. Feifer,
RNDr. M. Hlasivcová, PhDr. B. Koblík, DiS.,
PhDr. J. Koblíková, Ing. M. Matoušková,
PhDr. O. Nytrková, K. Salmonová, ThDr. L. Selčanová,
Ing. V. Strachota, E. Ševčíková, M. Šťastná, DiS.,
ThDr. D. Tonzar, Th.D., Mgr. H. Tonzarová, Th.D.,
Vašík

Distribuci a objednávky zajišťuje

ses. Miloslava Krejzarová,
tel.: +420 234 760 058, mobil: +420 777 759 654
Faktury a potvrzení přijetí plateb zajišťuje
ses. Mgr. Eva Mlezivová, tel.: +420 234 760 058
mobil: +420 737 212 687

Prodejní místa

Prodejna Blahoslav, Wuchterlova 5, Praha 6
Pražská diecéze CČSH, V Tišíně 3, Praha 6
Husův institut teologických studií,
Roháčova 66, Praha 3

OBSAH

4–5

Jan Želivský

6–7

Potravinová
pomoc

8–9

Zahrada
s nadhledem

10

Zamyšlení.
Jak na to?

11

Postní modlitba
a zamyšlení

12–14

Malebné město
Úterý

15

Vladimír Stibor:
A nešlap do louží

16–18

Proč chci být
členem CČSH

19

Vzpomínka
na Karla Bicana

20–21

Kapelník
Zdeněk Barták

22–23

Zajímavá osobnost
Milan Balabán

24

Poezie autorů
z řad CČSH

25

Poezie pro
pohlazení duše

26–27

Úctyhodný věk

28–29

Zimní poetické
matiné 2021
(virtuální)
v Karlíně

30–35

Vzpomínka
na Jana
Vodňanského

Velikonoce, v naší rodině nazývané příznačně Veliškonoco, se u nás slaví, kam až moje paměť sahá, každým rokem. Nejvýznamnější křesťanské svátky s oslavou zmrtných vstání Ježíše Krista, jsou obzvláště v našich českých a moravských krajích, spojeny s lidovými tradicemi. A ty se v naší rodině dodržovaly, díky tatínkovi, s filigránskou přesností. Výzdoba, malovaná vajíčka, pečení beránka, mazance, nádivka s bramborovým salátem a hlavně šlehání ručně upletenou pomlázkou a polévání vodou, to vše bylo pro tyto svátky samozřejmostí.

Ale popravdě, já jsem je moc ráda neměla. Určitě ne tolik, jako Vánoce. V mládí kvůli tomu, že mnozí koledníci neznali míru a se šleháním to často přehnali, v dospělosti pak z toho důvodu, že jsem nikdy nevěděla, kolik koledníků přijde a měla jsem obavy z toho, že nebudu mít pro všechny dost vajíček nebo sladkostí. A také mi vadilo, že ne všichni koledníci znali příslušné šibačky, neboli koledy a domáhali se obdarování bez zásluhy. Co mi však vadilo nejvíc, byla mnohdy neznalost významu těchto svátků a proč se vlastně slaví. To bohužel přetrvává i do dnešní doby. Myslím, že by se o nich mělo ve škole více mluvit a vysvětlit jejich význam.

K tomu šlehání mám ještě jednu negativní vzpomínku. Maminku mého manžela jednou, když jsme byli na chatě, vyšlehal soused tak surově, že měla ještě týden poté modrá jelita na nohách. No – každý si zřejmě vyšlehaní žen a dívek a polévání vodou proti „uschnutí“ vysvětloval jinak. Přesto, že se stále více u nás etablojí zavlečení jako Valentýni a Helouvíni, Velikonoce si drží svoji pozici a za to jsem ráda. Navzdory všem výhradám, které k Velikonocům mám, musím přiznat, že mi letos chybělo jejich slavení v té míře, na jakou jsem byla zvyklá. Modleme se tedy, aby nám příští rok koronavirus již nezabránil plně si je užít se vším, co k nim patří.

Renata Velišková

Renata Velišková
pověřená redaktorka

„Křesťan má být stálý ve víře a v rozjímání této trojí pravdy: té, která je obsažena v Písmu, té, kterou poznáváme smysly a té, již dosahujeme neomylným rozumem. Je lépe za tuto trojí pravdu vytrpět smrt než získat obročí pochlebováním.“ — Jan Hus

Josef Špak (1929 – 2016), šestý patriarcha ČCSH (1994 – 2001), pořídil kolekci textů o významných osobnostech doby husitské. Přetiskujeme s laskavým svolením autora PhDr. Jana Škody.

Jan Želivský

Pokračování z minulého čísla.

Počátkem července 1421 vytáhl Jan s většinou pražského polního vojska na sever na pomoc Žateckým a Lounským, zle utiskovaným svými mosteckými sousedy a Mikulášem Hasištejnským z Lobkovic zvaným Chudý. Tentokrát již nejen jako duchovní vůdce, nýbrž i vrchní vojenský velitel.

Město si na chvíli oddechlo. Nejprve se vrátila kuráž pražským ženám. Ty přišly s peticí, požadující návrat svých oblíbených kazatelů (i Křišťana z Prachatic), které Želivský odvolal z jejich kostelů, a obsadily radnici. Janem dosazení městští radní z nich byli zoufalí. Nejprve se je pokoušeli rozdělit na svobodné a vdané, poté je dokonce v radní síni na dvě hodiny zamkli, ale nakonec museli kapitulovat. A hned se rozjel kolotoč restitucí. Táborští kněží Prokop Holý a Filip, dosazení ke kostelu sv. Petra na Poříčí, byli uvězněni. Byla ustavena stočlenná komise k pátrání po pikartech a zakrátko se mohla chlubit prvním výsledkem – 23. 7. byl odhalen staroměstský měšťan Václav Švec, který se ke svátosti oltární neuctivě obrátil zadnicí, a ještě téhož

odpoledne byl upálen v sudě. Po tomto skutku ale pražskou obec pojala hrůza a hned následujícího dne byla vydána vyhláška, že ten, kdo svého souseda nečestně obviní z pikartství, bude sám potrestán se stejnou přísností.

Jan Želivský byl o všem nepochybně informován, nemínil se však zdržovat, na to bude dost času, až se vrátí s vavříny vítěze. Jeho výprava se zatím vyvíjela standardním způsobem – vypálili klášter cisterciáček v Doksanech, následoval klášter benediktinek v Teplicích, tady sice jeptišky husity pohostily a zásobily potravinami na cestu, avšak byly za to vysvlečeny ze svých rouch (cílem evidentně nebylo kořistění, jelikož řeholní hábity se nešíjí z drahých látek), a mužský cisterciácký klášter v Oseku, odkud však mniši stačili uprchnout. Dobyty byly hrady v Duchcově a v Bílině, tam padl do zajetí i jeho velitel Ramphold z Gorenze. Po zprávách o pádu Bíliny se v Praze městští radní 22. 7. rozhodli vyslat Janovi na pomoc další sbor, do něhož byli povinně zařazeni všichni nepohodlní pražští i v Praze se zdržující prespolní radikálové.

Spojená pražská vojska pak přitáhla před svůj hlavní cíl Most a obsadila horu pod hradem. Jelikož na hradě byl purkrabím další pán z Gorenze, bylo by hřichem toho nevyužít. V technických detailech si však prameny protirečí. Podle romantického líčení mosteckého kronikáře mistra Jana Lvova byl hradním velitelem Rampholdův bratr Titus, který Rampholda, přivázaného na střeše praku, nechal na jeho výslovné a mocným hlasem zvolané přání zastřelit přesnou ranou do srdce. Podle našeho Vavřínce z Březové byli v zajetí drženi oba bratři, přivázáním ke kládě beranidla se pouze vyhrožovalo a jejich otec purkrabí hrad vydat nemohl, jelikož byl mezitím pro hrozící konflikt zájmů odvolán z funkce. Po nezdaru jemné diplomacie bylo rozhodnuto přistoupit k demonstraci síly – pražané zasypali hrad deštěm kulí a spálili kus předhradí. Hradní posádka byla zastrašena a navrhla vydání hradu výměnou za volný odchod. S tím však rozhodně nesouhlasil Jan Želivský: „Co by nám bylo platno nechat je zde odejít a pak jich na jiném hradě znovu dobývat?“

Všem bylo jasné, že osud mosteckého hradu je zpečetěn. Římský král Zikmund ale nezažádal... Římský král Zikmund vytušil jedinečnou příležitost. Nekompletní husitské vojsko v blízkosti saských hranic, navíc bez obávaného Jana Žižky! A tentokrát ani nebude muset nosit na trh vlastní kůži. Urychleně proto píše do Míšeň saskému kurfiřtovi Friedrichu I. zvanému Svárlivý, tento dává v rekordně krátkém čase dohromady míšeňské

vojsko, cestou se k němu připojí jeho švagr Vilém III., vévoda brunšvicko-wölfenbütelský, překročí české hranice, tam na ně již čekají Zikmund Děčinský z Vartenberka, Hynek Hlaváč z Dubé a onen Mikuláš Hasištejnský z Lobkovic zvaný Chudý (proti kterému měla být zaměřena výprava pražanů) a společně zamíří k obleženému Mostu.

Zprávy o blížících se Míšeňanech vyvolaly v husitském vojsku radostné pozdvižení. Blíží se k nám bohatá kořist! A už si tuto kořist předem rozdělují, což se neobejde bez hádanic a vzájemných potyček. Míšeňští bojovníci totiž měli po debaklu na temeni Vítkova v Praze tu nejhorší pověst, všeobecně se jim říkalo „myšané“ či „myši“.

Saské vojsko u Mostu dosáhlo řeky Bíliny, vstříc proti němu vyrážejí pražané... Co se ale odehrálo pak, zůstává dodnes záhadou. Podle nám již známého fabulátora, mosteckého kronikáře mistra Jana Lvova (latinsky Johannes Leonis) střelec z městských hradeb poranil koně husitského praporečníka, jeho kůň začal jankovatět, čímž vyvolal zmatek v řadách pražanů, toho využili Míšeňané a zahnali rozvrácené husitské šiky na útěk. Podle některých dnešních historiků však ve skutečnosti byl tento útok fingovaný s cílem vyvést míšeňskou jízdu do úzké rokle, kde na ně pak svrchu zaútočí. Na rozdíl od Bitvy u Lipan ale tato lest nevyšla, Friedrich I. je pronásledovat nezačal, snad skutečně léčku prohlédl, spíše ale asi byl zaskočen nenadálým zvratem.

*Jan Škoda, Archiv hl. m. Prahy
Pokračování v příštím čísle*

Potravinová pomoc

Je to rok, co jsme oslavili smutné výročí „doby covidové“ a stejně jako se proměnil svět kolem nás, proměnila se i naše služba mládeži.

V této době jsme museli omezit společné aktivity i množství lidí, se kterými se pravidelně setkáváme. Zároveň jsme se stali záchytným bodem pro širší komunitu a dle nařízení vlády teď poskytujeme poradenství všem potřebným bez omezení věku. V této době se také zrodila iniciativa potravinové pomoci nejpotřebnějším rodinám. O to více jsme ji nadšeně přijali, že přišla ze stra-

ny jedné z našich peer pracovníků, které ležely na srdci rodiny s dětmi, které přišly o práci, či dokonce bydlení v důsledku nastalé situace. Ve spolupráci s potravinovou bankou jsme začali poskytovat pravidelnou potravinovou pomoc rodinám, se kterými dlouhodobě pracujeme na jejich situaci v rámci projektu komunitní OK Poradny zřizované Husitským centrem o. p. s.

V projektu je v současné době zapojených sedm žen, které kromě potravinové pomoci docházejí pravidelně na konzultace s pracovníky centra, jsou jim také nabízeny odborné terapeutické služby a účastní se podpůrné růstové skupiny, která se koná jednou měsíčně. Zapojení do projektu je dobrovolné, ale je podmíněno aktivní účastí na společných akcích. Doba poskytování potravin je šest měsíců. Doufáme, že během této doby budou zapojené účastnice vybaveny schopnostmi, znalostmi, ale také podporou ze strany komunity k tomu, aby byly schopny si základní potraviny dlouho-

době obstarat samy za využití veškerých dostupných zdrojů.

Máme za sebou první dva měsíce projektu, který jsme udrželi i navzdory zhoršenému covidovému stavu. Máme radost, že jsme v komunitě našli tak pečlivou, silnou a odhodlanou ženu, jako je naše peer pracovníce Mirka, která neúnavně pracuje na tom, aby se všem dostalo stejné šance k novému začátku, a aby žádné dítě v rodině nemuselo trpět hladu. Všem účastnicím, které poctivě dochází a pracují na sobě přejeme, aby pro ně Mirka, i ostatní pracovníci byli potřebným impulsem, inspirací a pomocnou rukou na cestě ke změně k lepšímu. Věříme, že změna je možná vždy.

*Michaela Šťastná, DiS.,
Husitské centrum o.p.s., NPK Husita*

Zahrada s nadhledem

Už je to rok, co různými způsoby trávíme čas v omezených pracovních i osobních podmínkách. Každý se s touto situací snažíme nějakým způsobem poprat. Když jsme naši faru museli poprvé před rokem uzavřít, využili jsme toho, že máme rozlehlou zahradu a svou energii jsme vložili do práce se zelení. V té době se také zrodil nápad zahradu předělat tak, aby lépe vyhovovala akcím, které dlouhá léta pořádáme.

Mnozí obyvatelé města si zahradu na husitské faře spojují s letními příměstskými tábory, s klubovnou Centra Hláska, s masopustem, se stezkami odvahy či s farmářskými trhy, kdy bývá zahrada otevřená pro veřejnost.

Ve svých akčních snech jsme se rozhodli postoupit o krůček dál a přetvořit prostor tak, aby se tu mohly konat i svatební obřady a další akce, které pojmu více účastníků než doposud. S architektonickým návrhem nám pomohla zahradnice ze studia Terra Florida.

Původně jsme mysleli, že náš plán budeme realizovat postupně během následujících let, tak, jak nám finanční situace dovolí. V té samé době, kdy jsme se pustili do vymýšlení, odstartovala i grantová výzva Zelené oázy. Zkusili jsme štěstí, své sny jsme během několika týdnů sepsali na papír a žádost podali. Výsledek? Radostně hlásím do světa, že projekt Zahrada s nadhledem vznikl díky podpoře z grantového programu Zelené oázy, který vyhláší Nadace Partnerství a společnost MOL Česká republika.

Původně několikaletý plán se teď smrskne do několika měsíců. Od jara až do podzimu tohoto roku budeme trávit v montérkách s rýčem v ruce. Věřím, že se nám fyzickou prací na čerstvém vzduchu bude dařit zahánět splín ze všech těch epidemiologických opatření. Pokud byste někdo měl pocit, že taková fyzická aktivita psychicky pomůže i vám, rádi vás vezmeme do party.

Naším cílem je v zahradě vytvořit prostor pro dětské hry i společenské akce. Chceme zvýraznit jednu z největších předností místa, a to je výhled na hradební věž a roudnický zámek. Tím, že se zahrada nachází na místě bývalých hradeb na skále, dívá se člověk na město pod sebou s příjemným nadhledem. Myslím, že v takovém prostoru, obklopeném zelení a zpěvem ptáků, lze získat nadhled i nad běžnými lidskými starostmi. Věřím, že se nám podaří vytvořit takovou oázu pro duši, kam lidé budou moci přicházet nejen na plánované akce, ale třeba i jen tak na vycházku.

Kromě výhledu v naší zahradě budou mít své místo i užitkové záhony, ovocné stromy a keře, které si lidé budou moci „adoptovat“ a sklízet ovoce své práce. Produkty zahrady plánujeme využívat i při vzdělávacích aktivitách (např. výroba jitrocelové masti, výroba domácího kečupu, společné česání třešní, jahodobraní, poznávání bylin a výroba čaje...).

Pokud to epidemiologická situace dovolí, chceme zahradu zpřístupnit, aby lidé mohli sledovat, jak náš projekt pokračuje, a třeba se i zapojit do našich výzev. Rovněž náš projekt najdete i na webu www.husitiroudnice.cz.

ThDr. Lenka Selčanová
Farářka v Roudnici nad Labem

ZELENÉ
OÁZY

NADACE
PARTNERSTVÍ
LIDÉ A PRÁDA

MOL
MEMBER OF MOL GROUP

Tento projekt vznikl díky podpoře z grantového programu Zelené oázy, který vyhláší Nadace Partnerství a společnost MOL Česká republika.

Jak na to?

I v této, tak těžké době, mohou nás provázet úsměvné příhody. Zažívali jsme je vždy, i v dobách nejtěžších. Dnes na ně vzpomínáme s úsměvem. Uvedu jednu, která ošidila i přísné dozorce v Jáchymově. Tam byl uvězněn otec mé přítelkyně za velmi tvrdých podmínek. Postrádali duchovní posilu. Té se jim brzy dostalo, přibyl mezi ně farář, který jim byl oporou. Dozorci si ho obzvláště hleděli, aby jim nic neuniklo. Ale každou sobotu si vězni ubrali z chleba kousek střídy, kterou uhnětli v placičku, místo hostie. V neděli ráno ten farář požádal o čistou vodu a dozorce vyhověl. Potajmu pak, kdesi zalezli, prožili bohoslužbu i s Večeří Páně. Smáli se dozorcům, že jim ještě posloužil. Věřím, že Bůh s radostí tento způsob služby přijal, ba ještě je ochránil před prozrazením. Tato vzpomínka je jaksi smutně úsměvná, ale mně se líbí to řešení, které vymysleli. A otec na to rád vzpomínal. Na to navazují dnešní dobu odloučení od služeb v chrámu. Modlíme se sami, v samotě, společenství nám chybí. Všechny nás to bolí, ale je to dáno. Nastala doba postní a tím i problém: a co Popelec? jsme zvyklí slavit ho. Ale jak na to? Měla jsem schované proutky kočiček od loňska, ty jsem spálila na popel, který jsem tak dlouho protírala sítkem, až vznikl jemný prášek. Ten jsem spojila panenským olivovým olejem a prosila Pána, aby ho posvětil v té nouzi. Ale další problém nastal, jak ho předat, abych se nedotkla? Vymýšlela jsem leccos, až mne napadl způsob,

jak to vykonat. Pro každého jsem měla párátka, ano, obyčejné dřevěné párátka. A tím jsem jim na čelo vykreslila křížek, aniž jsem se dotkla čela rukou. Moje „ovečky“ to přijaly radostně, a tak jsem posloužila i v této těžké době. Jednou na to budeme vzpomínat jen s úsměvem a mně pomohly zkušenosti, které jsem za ta léta za stolem Páně nasbírala. A my Češi jsme národ, který je známý svým laskavým humorem, když je nám zle. Tak se ho držíme, pomůže nám to překonat tu těžkou dobu. A každý sebedelší tunel má na svém konci světlo. A naše, to je SVĚTLO!!!

Eva Ševčíková

Modlitba postní

Můj Pane, laskavý Otče nás všech! Děkuji ti, že jsi mne povzbudil na té podivné, bolavé cestě životem, jaký dnes prožíváme na celém světě. Síla modlitby mě mne pozvedla k slzám radosti, k síle bojovat dál se zlem, hlavně věřit v Tebe, neboť v skutku JSI. Na každém kroku tě cítím vedle sebe, jak mne posiluješ, abych mohla svědčit o Tobě svým bližním. Všem, kteří ještě nenabrali tu sílu víry, naděje a lásky, toho je nám

nejvíce třeba. A pokory! Dej, abychom uměli přijímat Tvou vůli s vírou, že všechno se děje tak, jak se dít má. Nerozumím tomu Otče, stejně jako ostatní, ale věřím, že Tvá spravedlnost a láska nás vzkřísí do nového, radostného života. Poznání, KDO je pravda a láska našeho žití, vyléčí tento svět ve šťastné místo, které jsi pro nás stvořil již jedenkrát. „Buď vůle Tvá“ AMEN.

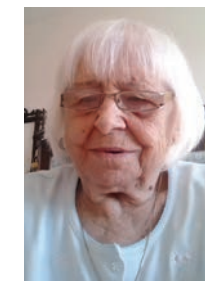

Zamyšlení postní

Můj Stvořiteli a Otče, pohled s výšky na své děti, které bloudí v životě, plném odporu, zla, bolesti. Bez pokory a bytí. Ano, týká se to všech, kdo tě jako Otce neberou. Naopak, díví se nám, kteří ve víře v Tebe jsou naplněni jistotou, že je ochrániš, neopustíš, ba, jsme v plné víře a očekávání vzkříšení z toho marasmu. Nechci, nechci být jako ten

celník, který se chváí, jak je dobrý. Ale chci volat do světa, že mám zkušenosti, že víra v Tebe je jediná cesta, kterou vyjdeme opět ke slunci, zdraví, jistotě. Bože, buď s námi, prosím nepoustej nás, když jsme sami vinni svou neposlušností, nadřazeností i pýchou ze stavu světa. Tak jako Abraham s Tebou smlouval o záchraně spravedlivých v Sodomě, i já si troufám denně v modlitbách smlouvat o spravedlivé na tomto světě, prosit za věřící ovečky Tvého

stáda. Denně Tě prosím a smlouvám: „ani kvůli pěti?“ Znáš předeem odpověď svého Otce a Spasitele. DÍKY!

Eva Ševčíková

Malebné město Úterý

Dům v památkové zóně v Úterý

Pokud projíždíte západní Čechy a Tepelskou vrchovinu a máte štěstí, přijedete do malebného údolí Úterského potoka, kde se nalézá město Úterý, jedno z nejmenších v České republice (páté nejmenší). O co je toto město menší, tím je malebnější a zajímavější. I když má nízký počet obyvatel, (asi 420, a to včetně osad Olešovice a Vidín) na každém kroku na vás dýchá historie. Nejstarší známé archiválie o městě pocházejí z roku 1233. Tohoto roku král Václav osadu věnoval své matce Konstancii, a ta ho téhož roku prodala řádu premonstrátů. Původní osada tu snad stála již v 11. století a založili ji němečtí horníci, kteří sem přišli na základě pozvání Přemyslovců. Podle pověsti jeden z horníků zabloudil v lesích a zmožen únavou si lehl pod strom, kde usnul, a zdál se mu sen o nalezišti zlata. Když se ráno probudil, uviděl havrana, který v zobáku svíral zlatý prsten. Havran vyletěl do výšky a po nějaké době prsten upustil na zem. Právě na tom místě horník našel zlatou rudu. Město má ve svém znaku kráčejiho havrana s prstenem v zobáku na zlatém poli.

Nad havranem je zobrazeno paroží s hraběcí korunkou. V jiných archivních pramenech se uvádí, že město

Náměstí a rodný dům K. Reitenbergera v Úterý

Úterý založili čeští horníci. Jeho historie je spojena s tepelským klášteřem, kterému město patřilo až do roku 1848, kdy byla zrušena vrchnostenská správa. Osada ležela na výhodné odbočce staré obchodní cesty z Prahy do Chebu, a dále vedla až do německého Wurzburgu. Přemysl Otakar I. osadu Úterý (jmenuje se podle toho, že právě v úterý zde byl tržní den) povýšil na městys. Úterý bylo v roce 1420 obsazeno husity a německá část obyvatelstva před nimi uprchla. Česká část obyvatel městyse přijala husitství, a to i přesto, že Úterý majetkově vlastnil katolický řád. Ve zdejší kostele byla zavedena tábořská bohoslužba a na kostele místo kříže byl umístěn kalich. Víra pod obojí se v Úterý i v okolních obcích udržela i po husitských válkách. Opat i šlechta s velkým úsilím přesvědčovali obyvatelstvo, často i za cenu ústupků i nátlaku, ale úterští si stáli za svou vírou. Tepelský opat Racek udělil v roce 1439 městysu městské

právo, právo dědické a právo volného nakládání se svým majetkem, používání pečeti a vedení městských knih a obyvatelstvo si dále zachovalo svoji kališnickou víru. Dalším opatem tepelského klášteřa se stal Zigmund von Husman, který byl velkým přívržencem krále Jiřího z Poděbrad, ale ten byl ve sporu s papežem. Tepelské panství se dostalo do klatby, a tak 29. května 1467 sousední katoličtí páni Jindřich z Kynžvartu se synem Vilémem, Burian z Gutštejna a Bohuslav ze Švamberka vyplenili klášter a přivlastnili si jeho panství. Za sedm měsíců po vyplenění klášteřa došlo v roce 1470 ke smíru mezi králem Jiřím a loupeživými pány a ti museli uloupený klášterní majetek vrátit. Teprve v 16. století opat Göhl dosáhl razantními zásahy a nátlakem pokatoličení místních obyvatel. V 17. století nastala silná vlna germanizace přílivem německých kolonistů a postupem času tu německý živel zcela převládl. V té době mělo Úterý nejen městský soud, který rozhodoval o přestupcích a rozepřích, ale také i věznici, mučírnu a pranýř. Pokud se popravovalo, magistrát si musel vypůjčit kata z Plzně. K tomu však docházelo velmi zřídka a poslední poprava se tady vykonala v roce 1746. Soudní pravomoc ve městě skončila v roce 1850, když došlo ke zrušení vrchnostenských úřadů. V 18. století bylo v Úterý evidováno několik řemeslnických cechů, které sdružovaly 15 řemesel.

Z počátku 19. století bylo ve městě asi 150 domů a skoro tisíc obyvatel, škola, městský pivovar, špitál a čtyři

hospody. Z řemeslníků tady podnikali 4 pekaři, 4 hostinští, kořalník, sládek, 2 barvíři, 4 bednáři, 6 řezníků, 3 sklenáři, 2 kloboučníci, perníkář, 12 tkalců, 9 koželuhů, 2 zedníci s deseti tovaryši, 7 mlynářů, 2 kováři, 7 krejčích, 25 ševců, 3 mydláři, provazník, jirchář, punčochář, 4 truhláři, hodinář, 2 koláři, vinárník, 2 cihláři, 2 tesaři s osmi tovaryši, cukrář, 2 lékaři a dvě porodní asistentky.

Město bylo v průběhu staletí postiženo morem, záplavami, a také požáry i válkami. Obyvatelstvo tu strádalo především v průběhu 1. světové války, a to jak hladem, tak nedostatkem uhlí a odvodem mužů do války. V roce 1938 se Úterý nacházelo v Sudetech, bylo zabráno Německem a většina mužů musela narukovat do 2. světové války. Po roce 1945 byla převážná část německého obyvatelstva z pohraničí odsunuta do Německa a velký počet měst a vesnic v této oblasti se téměř vyhladil. Úterý bylo částečně dosídleno z vnitrozemí a reemigranty z Volyně na Ukrajině. Mnoho domů ve městě zachránili chalupáři v 60. letech 20. století.

Raadnice v Úterý

Socha K. Reitenbergera
v Mariánských Lázních

Nejvýznamnějším rodákem z Úterý byl Karel Kašpar Reitenberger (1779 – 1860). Narodil se jako Kašpar Prokop v pro česky orientované rodině. Vystudoval gymnázium v Praze, vstoupil do premonstrátského řádu a přijal klášterní jméno Karel. Dalším studiem byla teologie v Praze a v roce 1804 byl vysvěcen na kněze. V roce 1812 byl zvolen opatem a o sedm let později se stal prelátem. **Poznámka: Prelát je vyšší klerik v katolické a evangelické církvi. Jeho funkci lze přirovnat k biskupovi, který ale nemá diecézi. Podle svěcení se rozlišují preláti na prelát maior (větší) a prelát minor (menší). Heraldickým odznakem preláta je široký renezanční klobouk.** K. Reitenberger byl stoupencem katolické obnovy a zabýval se eko-

nomickými zájmy kláštera. Nepřístupné močály, které vlastnili premonstráti (v místech dnešních Mariánských Lázní) nechal velkým nákladem vysušit a nedaleko pramenů nechal postavit první lázeňské budovy, nemocnici a kapli Panny Marie, podle které byly tyto lázně pojmenovány. Opat staveb i silnice a promenády a scházel se i s významnými hosty jako byl například Johan Wolfgang Goethe. Náklady na výstavbu Mariánských Lázní byly ohromné a hned nepřinesly finanční zisky. To využili jeho spolubratři z kláštera a obvinili jej ze špatného hospodaření. Pravděpodobně mu ještě přitížilo, že se nevhodně vyjádřil o čtvrté, značně mladší manželce císaře Františka I. Karolíně Augustě Bavorské. **Poznámka: Když se v roce 1816 císař po čtvrté ženil, bylo mu 48 let a nevěstě 24 let.** Pomluvy a nepřázeň císařského dvora měly za následek sesazení K. Reitenbergera a jeho přeložení do premonstrátského opatství ve Wiltenu v Tyrolsku, kde v ústraní v roce 1860 zemřel.

Úterý je krásnou obcí a návštěvníky rozhodně zaujme řada historických budov, barokní kostel Narození sv. Jana Křtitele, barokní hřbitovní kaple sv. Václava, Mariánský sloup, Boží muka, náměstí s renesančními domy a radnicí, vodní mlýn. V roce 1992 byla ve městě vyhlášena městská památková zóna a 23. ledna 2007 byl Úterý navrácen status města. Pro svůj půvab je město často vyhledávané nejen turisty, ale i filmaři. Točily se zde filmy Zvony z rákosu a Zdivočelá země.

Zpracoval: J. Boček

Vladimír Stibor: A nešlap do louží

„Je to ze života“, bylo první, co mě napadlo, když jsem dočetla útlou knížku Vladimíra Stibora, nazvanou dle oblíbeného příkazu našich rodičů i prarodičů „A nešlap do louží“.

Napsal ji spisovatel, básník a editor již třinácti almanachů české poezie, Vladimír Stibor. Kniha vyšla v Broumově, v nakladatelství Věry Kopecké.

„A nešlap do louží!“ Ano, přesně to nám říkali zrovna, když jsme se chystali vyběhnout po dešti ven a kaluže se tak krásně třpytily. Kouzelné příběhy z dětství, vzpomínky na rodiče i prarodiče. Mnohé dětské zážitky jsou podobné. Jsou tu tátové, kteří nás naučili mnoho věcí potřebných pro život, třeba jak zapálit oheň jednou sirkou. Babičky i kamarádi. Ti všichni ožívají v našich vzpomínkách. Další příběhy jsou zarámované pobytem v nemocnici. Autor zde mimo jiné formou dopisů a deníkových záznamů vzpomíná a tím hojí svá dávná zranění. A ano, Radůza je také moje těšitelka, souhlasím s názvem jedné z povídek. A svého „léčení“ se autor zhostil tak dobře, že když odcházel z nemocnice, slyšel za sebou: „Ne, abyste se šetřil!“

Jiné příběhy vyprávějí o hledání a nalézání společné cesty, o vztazích a lás-

kách. Jednu z povídek autor věnoval památce svého otce Štěpána, který jako dítě zažil 2. světovou válku. Lidskou soudržnost a odvahu, lásku, těžký návrat domů i nové začátky. Časy minulé, současnost i budoucnost dalších generací, to vše k nám promlouvá v tomto napínavém příběhu.

Další střípek mozaiky hovoří o ztrátách a nalézání smyslu v těžkých chvílích života, kdy od nás odchází blízký člověk. Šeptá: „Všechno, co se děje, stát se má. Vždyť to víš.“ Neočekávaná dobrodružství přicházejí, i přísliby budoucnosti.

Po dešti jsem do louží nikdy moc nešlapala. Vždycky mě spíš fascinovaly domy a ulice, také stromy, které se v nich zrcadlily. Dokázala jsem na ně hledět celé hodiny a jejich hladina mě vtahovala do svých příběhů. A zrovna tak knížka Vladimíra Stibora mi chvílemi připomíná mé dětství, pak zase vypráví své příběhy, a čas plyne. A je to velmi příjemně strávený čas.

Atmosféru vzpomínek umocňují romanticky laděné fotografie autora, který básníka v sobě rozhodně nezapře.

RNDr. Markéta Hlasivcová

Církev československá husitská a já

Co je církev I.? – Proč odcházím z římskokatolické církve a vstupuji do ČČSH

Na stránkách Husity přinášíme 2. část osobního svědectví věřícího člověka, který se rozhodl vstoupit v současné době do ČČSH i s uvedením důvodů, proč se tak rozhodl.

Kodex kanonického práva (CIC z roku 1983) stále definuje římskokatolickou církev (dále jen ŘKC) jako tu, ve které se uskutečňuje Církev Kristova. A to výlučně! Navazuje tak na tomistický nominalismus vrcholné scholastiky, který mezi mystické tělo Kristovo a stále aktualizovanou pozemskou organizaci římskokatolické církve položil rovnítko, se všemi důsledky, které z toho plynou. Již od středověku kritizovaný **papismus**, jehož

znamená rozvolňování za pontifikátu Františka pozitivně vnímají především lidé mimo římskokatolickou církev (dále jen ŘKC), i někteří členové Církve československé husitské, **neznamená však zásadní změnu struktury a dogmat ŘKC. Mnohými uvnitř ŘKC je František stále zřetelněji a hlasitěji odsuzován jako ten, kdo nepochopil, nebo svým jednáním svévolně popírá základní principy ekleziologie. Jeho vstřícnost vůči ostatním církvím,**

kteřá se ve vztahu k ČČSH projevila např. přijetím delegace ČČSH v roce 2015 (br. patriarcha ThDr. T. Butta, ses. Dr. H. Tonzarová a br. Dr. J. Vaníček) není částí římské církve vítána. Ve skutečnosti je nutným věroučným vyústěním sebenazírání této církve I. Vatikánský koncil (1870) a dogmatická konstituce o papežské neomylnosti, a to, i když bude brána v potaz zmíněná verze II. Vatikánským koncilem (1965).

Pověření k vedení církve, Kristova těla, přijal Petr jako fyzická osoba a podle tradice svou kompetenci nad celou církví předal svému následovníkovi. Na církev je třeba podle této konstrukce nahlížet jako na organizaci, která je reálně (nominalisticky) i tělem Kristovým, a tedy Kristem samotným! Toto místo je pro pochopení katolictví zásadní. Pověřil-li Kristus Petra, aby vládl nad církví, což je v myslích katolických teologů podpořeno výkladem předání klíčů od Království nebeského a od pekla, **znamená to, že na něj přešla kompetence zastupování samotného Spasitele.** On je skutečným náměstkem Kristovým, protože je mu svěřena správa Kristova těla, tedy samotného Krista, a to až do parusie na konci věků. Zdá se, že dle této koncepce je **tělo Kristovo (Kristus) tedy stále aktualizovaným součtem členů**

církevní organizace a veškeré kompetence, kterou nad svým tělem, sám nad sebou, Kristus měl (jako člověk i jako Bůh) a nyní ji drží každý z nástupců svatého Petra. Od něj a dovedeno k nekompromisnosti jen od něj se odvíjí veškeré svátostné dění na Zemi. Konciliarismus, kolegialita, ale i ekumena ve smyslu partnerství rovnocenných církví (různých cest k jedinému Bohu) se zdají být díky tomuto modelu nerealizovatelné. K pochopení života římské církve neodmyslitelně patří i pochopení její svátostné služby. Středověká církev využila tomistický nominalismus k identifikaci sama sebe s Kristem. Je-li Kristus zdrojem veškerých milostí, je jím automaticky i ona, včetně plného oprávnění s milostmi nakládat a dle uvedeného konceptu samozřejmě vždy v souladu s vůlí papeže. Odrazem tohoto postoje je tzv. „**učení o pokladu milostí**“. V římské církvi se věří, že Kristus za svůj život a po jeho nanebevstoupení svatí církve a dále církev jako taková (jeho tělo) vyluhováním svátostí, nashromáždili poklad milostí, se kterým může církev dále dle libosti nakládat! Již od středověku se ale zároveň jedná o ekonomickou činnost, o obchod, proti kterému již ve svém traktátu O šesti bludech vystupoval i M. J. Hus. Pokaždé, když kněz udělí svátost křtu nebo poskytne rozhrěšení z pokladu milostí, je vyžadována finanční oběť, aby si člověk uvědomil hloubku svého provinění? Proti zpoplatňování svátostí ostře vystoupila česká i světová reformace i současná ČČSH. M. J. Hus hovoří o odpuštění svémocným, podsvémocným. Podsvémocné však nemůže být v rozporu se svémocným, Božím.

Z modelu o odpuštění římskokatolické církve může vzniknout dojem, že církev římskokatolická má nejvyšší právní sílu, neboť se nepředpokládá, že by církev mohla jednat v rozporu s vůlí Boží. Dovedeno k absurdnímu závěru by se mohlo zdát, že Bůh sám, neboť dal římské církvi prostřednictvím Petra klíče, nepředpokládá, že se jednotliví představitelé a nobility církve mohou mýlit, a tak se s nimi ztotožňuje? A co když dotyčný kněz, biskup, kardinál, metropolita či patriarcha – papež, jedná či jednal v rozporu s Boží vůlí? Žádná církev přece nemůže za úplatu odpuštět hříchy, udělovat požehnání, světit základní kameny nebo odpuštět časné tresty (odpustky), ale ani věčné tresty, zkracovat dobu pobytu duši v očistci nebo vynášet anathemata, a to libovolně, podle své vůle!

V oblasti udílení Večeře Páně předpokládá římská církev, že první Kristova oběť na kříži nebyla dostatečná a spásonosná sama o sobě, a proto musí být stále doplňována novým a novým obětováním fyzického Krista. A opět řečeno s M. J. Hussem ve spisu O šesti bludech – kněz nemůže stvořit Boha, ani kdyby byl knězem zastupujícím církev, tedy stal se de facto hlavou Krista. Odtud představa ztotožnění obětujícího kněze přímo s Kristem. Nelze souhlasit s konceptem, že při mši svaté dochází k novému obětování Krista, totožnému s ukřižováním na Golgotě, a to ne symbolicky, ale fakticky. Není možné souhlasit ani s tím, že objem milostí je omezen v reálném čase (teoreticky by tedy bylo možné milosti „vyčerpat“?) a nevystačí pro každého.

Žádná církev, ani ta, která se považuje za nástupnickou z pohledu moci klíčů, nemůže svobodně udělení milosti odmítnout s konečnou, eschatologickou platností. Nemůže být jedině a pouze na papeži nebo na tom, komu svou pravomoc svěcením nebo úřadem propůjčil, kdo bude a kdo nebude spasen, a to na základě regulace distribuce Boží milosti. Žádná církev tedy nemůže rozhodnout o zatracení člověka, ani ta církev, která se domnívá, že jí Bůh delegoval svou vůli (srv. M. J. Hus: O šesti bludech).

Aby se římská církev vypořádala s výše uvedeným učením, byla přijata myšlenka církevní neomylnosti, vyplývající ze souladu vůle Boha s vůlí církve (jako Kristova těla – Krista), z logiky věci bez určení kauzality. Neomylností musí být nadán především papež, od kterého se odvozuje veškerá duchovní moc celé církve. Neomylnost církve je potom jejím obligatorním znakem. To vylučuje možnost jakékoliv dogmatické reformy. Všechna přijatá dogmata (včetně povyšování svatých) jsou a na věky budou platná, protože jsou Božími výnosy sama o sobě a o stvořeném světě! To přináší problém s některými, zcela zjevně neplatnými tvrzeními. Římská církev se s nimi vypořádává tak, že dogmata nezveřejňuje a nepřekládá do národních jazyků. Nejsou volně dostupná, což odvodňuje poukazem na dobu jejich vzniku a zmatečnost pro dnešní věřící.

Odtud je již jen krok k pochopení církevních trestů, které jsou z hlediska věčnosti fatální. Za zmínku stojí institut anathemizace. Anathemou jsou postiže-

ni automaticky všichni, kdo nevěří předkládaným a schváleným dogmatům. Římskokatolické dogma je vyhlášováno vždy negativně: „kdo nevěří, že... Bůh nedopustí... anathema sit“.

V moderní katolické literatuře se znění anathemizační doložky vypouští, ale stále je nedílnou součástí každé věroučné konstituce. Co je anathema? Termín znamená vyzvednutí, oddělení pro rituální účely. Ve Starém zákoně jsou za anathematovaná zvířata považována ta, která byla oddělena pro oběť Hospodinu. Na anathematizované zvíře kněz vkládal ruce, čímž na něj přenesl hřích celého Izraele a následně bylo vyhnáno do pouště na pospas démonům nebo zabito. Anathema není totéž co kletba. Ta je dočasným trestem, který lze odejmout. Anathema znamená vynětí z lidského rodu, ze samotného řádu stvoření ze všech, na které se vztahuje Kristovo spasitelské dílo a odvržení. Je zvláštní, že pod hrozbou anathemy jsou stále všechna dogmata římskokatolické církve, tedy i ta, která nejsou věřícím přístupná. Otázkou také zůstává, jak přes přijetí zmíněné husitské delegace v roce 600. výročí úmrtí M. J. Husa římským biskupem Františkem v roce 2015 a uzavření Dohody o vzájemném uznávání svátosti křtu mezi Římskokatolickou církví a Církví československou husitskou v roce 1994, pohlíží římské křesťanství na výpovědi svého římského biskupa Benedikta XV., českého arcibiskupa Kordače a církevních soudů ve věci zrodu Československé církve z ledna 1920.

(fpa)

Nedožité 70. narozeniny VII. biskupa pražské diecéze ČČSH Mgr. Karla Bicana

Narodil se 25. 4. 1951 v Praze a vyrůstal v pražském Bubenči, kam se krátce po svém zvolení pražským biskupem v roce 1999 vrátil a pečoval nejprve v Bubenči, a poté v Holešovicích o svou matku. Po absolvování gymnázia pracoval v Podniku zahraničního obchodu. Vystudoval Husovu československou bohosloveckou fakultu v Praze a v roce 1982 přijal kněžské svěcení. Působil v náboženských obcích Hostivice, Tuchoměřice a Mnichovice a od roku 1985 až do své smrti v roce 2019 v Kutné Hoře. V letech 1994 – 1998 dále studoval na HTF UK obor psychosociální vědy a pedagogika. V letech 1999 - 2007 byl v úřadu pražského biskupa. Na konci roku 2007 na funkci pražského biskupa rezignoval. Ve své biskupské službě se zasloužil o vznik Církevní husitské základní umělecké školy Harmonie v Praze – Dejvicích, Husitského centra, o. p. s. na Žižkově a Husitského dětského domova v Dubenci.

Plně podporoval a podílel se na vzniku Hospicu Dobrého Pastýře v Čerčanech a nebál se převzít od původního zřizovatele církevní Mateřskou a Základní školu Archa v Petroupimi. Věnoval se pedagogické činnosti, zejména biodromální a sociální psychologii a v Kutné Hoře vedl Krizové intervenční cent-

rum, kde poskytoval psychosociální intervenci pro veřejnost. Celý život ho provázela láska ke klasické hudbě. Vlastnil jednu z největších evropských sbírek nosičů této hudby. Více než 20 let nejprve v Kutné Hoře, a potom i v Praze konal tematické operní večery s výkladem. Pán ho povolal k sobě na svou poslední cestu za doprovázení jeho dvou synů a jejich rodin, manželky Evy, mnohých farářek, farářů a členů ČČSH po krátké těžké nemoci v lednu 2019.

Karle, vzpomínáme!

D. Tonzar, biskup pražský

Kapelník Zdeněk Barták

Do mých vzpomínek malostranských musím zahrnout i vzpomínku na naši velkou hudební osobnost – kapelníka Zdeňka Bartáka (13. 7. 1935 – 26. 1. 2018). Orchestrem Zdeňka Bartáka prošla řada známých dirigentů (Václav Hybš, Vlastimil Hála) i interpretů (Yveta Simonová, Milan Chladil, Naďa Urbánková) a dalších.

Zdeněk Barták miloval muziku od dětství, jeho cesta k ní byla přes velké odhodlání více než složitá. A o této cestě plné překážek mi v našem malostranském bytě nejednou Zdeněk Barták vyprávěl. Nedalo mi to a jeho vzpomínání jsem si zapsala:

„Moje maminka Anežka měla sestru a tři bratry. Děda vlastnil v Braníku vyhlášenou zahradní restauraci, ve které končili především v sobotu a v neděli výletu chtějí Pražané. Dědovi se dařilo dobře, takže když děti vylétaly z rodné-

ho hnízda, dokázal se o ně postarat tak, aby se mohly postavit na vlastní nohy. Nejstaršímu Josefovi koupil hotel, mladšímu Bohumilovi zařídil řeznictví a nejmladšímu Janovi kupecký krám se zbožím koloniálním. Když se moje maminka vdávala, dostala jako svatební dar dům ve Slatinách v Michli a nejmladší Marii předal restauraci v Braníku. Tatínek byl sice vyučený švec, ale byl zaměstnán na dráze, protože to bylo jistější povolání a bylo pod penzí. Srdcem i duší byl ale muzikant. Hrál na trombón u Vltavanů, ve vyhlášené kapele Josefa Muziky. Dům byl plný muziky, ale peněz nebylo nikdy nazbyt.

Když mi bylo šest let, začal jsem chodit do první třídy. Tatínek mi ještě podepsal čtvrtletní vysvědčení a krátce na to měl pracovní úraz. Hřeb, který při práci na dráze vylétl, mu přeřízl žíly na ruce a v nemocnici 19. 1. 1935 zemřel.

Maminka byla v té době v domácnosti a po tatínkovi měla důchod 97 korun. Nastal jí těžký, složitý život, ale dostala od dráhy možnost dělat šatnářku na Modrých (železničních) lázních. Jezdil jsem za ní každý den rovnou ze školy tramvají č. 4 nebo 1. Dostával jsem na den kapesné 50 haléřů a mohl jsem se rozhodnout, jestli do školy pojedou autobusem nebo půjdu pěšky a koupím si housku. Protože moje maminka se jako dítě topila ve Vltavě, nikdy strach z vody nepřekonala a já jsem v lázních nesměl z obavy, abych se neutopil, dál než za houpačku. Nedovolila ani, abych se naučil plavat přesto, že jí to plavčíci mnohokrát nabízeli. Za dva roky po tatínkově smrti se maminka znovu provdala. Vzala si opět muzikanta Vratislava Mužíka, a to z kapely, kde tatínek hrál. Byl to bratr kapelníka Vltavanů. Po přistěhování pana Mužíka jsem měl opět muziku doma, a abych nelítal někde po ulicích, doprovázel jsem otčíma nejen na hraní, ale i na tancovačky a veselice. Muzikantská krev se ve mně začala silně probouzet a pod vedením nevlastního otce jsem se učil hrát na housle. Otčím byl houslista samouk. Učit jsem se chtěl, ale učení to bylo velice tvrdé. Maminka hodiny učení často proplakala.

Vratislav Mužík pracoval v továrně Paulus jako dělník a aby si přivydělal, hrál v hotelu Luka a bral mě s sebou. Seděl jsem nehnutě v kapele u bubníka a poslouchal, vnímal a chytal muziku do uší. Hrály se většinou lidovky. Odpoledne nebo večer si pro mne maminka přijela. Doma jsem poslouchal rádio, cvičil jsem na housle, zkoušel

a otčím mě přezkušoval. Otčím byl hodný, ale při přezkušování jsem často dostal smyčcem nejen přes ruce, ale i přes hlavu. Byly to samé maléry, ale většinou z nedorozumění. Dnes vím, že mi to dalo moc. Dostal jsem se od osmi let k muzice v terénu.

Okouzila mne vážná hudba, symfonický orchestr. Začal jsem hrát na klavír, ale citově mne oslovil neznámý zvuk, který mě zajímal a měl můj obdiv. Otčím mi vysvětlil, že je to hoboj a ten mi učaroval. Se školou jsem neměl, kromě němčiny, nikdy žádné problémy. Usiloval jsem o to, abych se dostal do kapely. Ovšem v roce 1939 přišla okupace, v Edenu se už nesměla hrát dechovka, ale v hotelu Luka se hrálo dál. Znal jsem celý repertoár, nevynechal jsem ani jednu příležitost, kdy otčím hrál. S triem, které hrálo pravidelně v pátek, sobotu i neděli, jsem byl sžitý a maminka byla ráda, že jsem pod dohledem otčíma. Od pondělka do pátku jsem s klukama hrál fotbal za Vinohrady a pomalu se začínalo uvažovat o mé profesionální budoucnosti.

Po tatínkově smrti mamince bratři vydatně pomáhali se vším, co bylo třeba, včetně mojí výchovy, a tak rozhodnutí, co bude se mnou po škole dál, bylo na nich. Muzikanta vyloučili hned v úvodu porady a shodli se na tom, že musím mít slušné, poctivé řemeslo bez velké dřiny, protože nejsem žádný silák. Nakonec došlo k rozhodnutí, že se budu učit drogistou. Zhroutil se mi svět.

*Ing. Marijana Matoušková
Pokračování příště*

Milan Balabán

Teolog a básník se narodil v Boratíně (dnes Ukrajina). Rodiče nejstaršího syna Milana i tři sourozence v dětství důkladně seznámili s Biblií a zajistili jim i kvalitní jazykovou průpravu. Po návratu do Čech absolvoval reálné gymnázium v Zábřehu a studoval na Evangelické teologické fakultě v Praze (1948 – 1952). V letech 1952 – 1974 byl vikářem, poté farářem v různých česko-bratrských sborech. Publikoval články a básně v Křesťanské revue, nejstarším křesťanském časopise v naší republice. Naposledy byl duchovním v Radotíně (který je nyní součástí Prahy). V roce 1969 studoval postgraduálně na Ekleziologickém institutu ve švýcarském Chateau de Bossey. Po zákazu duchovenské služby pracoval (až do roku 1990) jako dělník, technický úředník a v pražských kanalizacích. V té době se podílel na činnosti disentu (bytových seminářích i samizdatových publikacích, přednášel zejména starozákonní témata a učil hebrejštinu). Roku 1990 získal doktorát teologie, o rok později habilitoval z religionistiky, v roce 1995 byl jmenován profesorem teologie Evangelické teologické fakulty Univerzity Karlovy. Je autorem knih: *Víra nebo osud?* (Institut pro středoevropskou kulturu a politiku, 1993), *Bojovníci a trpitelé* (Eman, 1994) *Hebrejské člověkosloví* (Herrmann a synové, 1996), *Cesty vzhůru* (s K. Dejmalovou, Oikumenh, 1997), *Tázání po budoucím* (s V. Tydlitátovou, Vyšehrad, 2002), *Kvete-li vinný kmen*

(Kalich, 2002), *Hudba pro pozůstalé* (básnická sbírka, Torst, 2006), *Putování k čirému* (s J. Trojanem, Z. Susa, 2007), *Domov a bezdomoví a jiné zprávy* (Pulchra, 2009), *Šepoty a křiky víry* (Pulchra, 2010) a dalších. S Olgou Nytrovou sestavil antologii *Ohlasy Starého zákona v české literatuře 19. a 20. stol.* (Oikoy-menh, 1997) a *Biblický trpyt v české poezii XX. století* (Alfa, 2007).

Milan Balabán – Olga Nytrová (pro časopis Kostnické jiskry, 1999)

Je známým starozákonníkem a religionistou, který byl již v osmdesátých letech spoluautorem Českého ekumenického překladu a výkladu (ČEP) nového vydání Starého zákona. Vede v současnosti katedru religionistiky a přednáší na Evangelické teologické fakultě Univerzity Karlovy, jejímž je profesorem, zčásti i na Filosofické fakultě UK (judaismus, buddhismus, islám, srovnávací pohled na hlavní světová náboženství). Docenturu filosofie se zaměřením na religionistiku získal na FF UK. Habilitace byla výsledkem mnohaletých přednášek na bytových seminářích za doby nesvobody. Habilitační spis *Víra nebo osud* naznačuje jeho hlavní směřování i celkové životní zacílení: orientovat se na víru a nepropadnout chapadlům osudu. I když profesor Balabán píše již řadu let, mohl začít hojněji publikovat až po roce 1989. Výsledkem jsou jeho odborné knihy jako *Hebrejské myšlení*

(1993), *Bojovníci a trpitelé* (1994), *Hebrejské člověkosloví* (1996), *Víra (u) Václava Havla* (1996, analýzy Havlova filosofického přístupu – na základě Dopisů Olze). Na některých knihách spolupracuje s jinými autory, s bohemistkou PhDr. Olgou Nytrovou napsal *Ohlasy Starého zákona v české literatuře 19. a 20. stol.* (1997, Oikúméné) a pokračují spolu nyní na analogické publikaci týkající se Nového zákona. S bohemistkou Mgr. Kateřinou Dejmalovou napsal *Cesty vzhůru* (1997, Oikúméné), s Veronikou Tydlitátovou publikoval *Tázání po budoucím* (1998). V současné době se profesor Balabán ve spolupráci s poslední jmenovanou spoluautorkou zabývá Gilgámešem. Rukopis je před dokončením a kniha vyjde v nakladatelství Vyšehrad. Svou novou básnickou tvorbu sestavuje nyní Milan Balabán do básnické sbírky *Hudba pro pozůstalé*. ThDr. Milan Balabán od roku 1953 působí jako kazatel. Po léta dožíval nejen jako teolog, ale i básník, poznal dno života coby kanálník v době, kdy byl zbaven státního souhlasu k výkonu činnosti duchovního. Je pedagogem zvláštního nadání, vyhledávaným studenty.

Přes všechny strážně nebo právě skrze ně je to utěšitel a člověk radostného vnímání lidských vztahů s nadějnou duchovní dimenzí. Je ratolestí balabánovského rodu – otec kazatel, matka básnický a teologicky disponovaná, dědeček ač sedlák, duší básník. Sešly se tu geny, vůně a příchut' rodu. Jako by vesnička Boratín na rodné Ukrajině do něj vdechla ještě něco dalšího, duchovně žírného.

Stvořitel ho obdařil láskyplným rodinným zázemím, milujícími rodiči a třemi sourozenci. Jeho profesní směřování má velké přesahy. Léta se věnuje i buddhismu, islámu a tyto proudy porovnává s křesťanstvím. Jako by v něm byli přítomni tři nebo čtyři lidé a tvořili dohromady pracovní tým. Spasitel při něm stál v mnohých situacích. Nechal ho projít až na úplné dno lidské společnosti, na samý její okraj, během práce v pražské kanalizaci vyučoval náboženství i kanálníky a trestance. Parafrazujeme „Bůh chtěl penicilin i stvořil Fleminga“, Bůh chtěl někoho, kdo dovede oslovit přemýšlivé a citlivé a bude na sobě celý život pracovat, obsáhne několik oborů a duchovně a básnický nevyprahne, i stvořil Balabána. Ten letos dosahuje sókratovského jubilea, sedmdesátin, (3. 9. 1929) z jejichž výše už se dá někam dohlédnout, je v něm živé kantovské tázání se, vede stále dialog s Buberem, Lévinasem, Frommem i Nietzsche. Má v sobě po celá léta i cosi z gilgamešovského údělu a jakýsi vnitřní rozměr hrdinství a hledačství. Život ho ničeho neušetřil, výslechnů, věznění, nemoci. Milan Balabán je však také tazeč provokatér, který se chce dobrat podstaty problémů, a proto některým lidem, těm příliš sevřeným do krunýře tradice, nevoní.

Jeho krédem je: *Ježíš, ne César. Poznej sám sebe.* A do třetice všeho dobrého *Pouštěj chléb svůj po vodě.* Prodchnut starozákonní moudrostí, má senzorium pro naději novozákonní a má dar to sdělit účinně a neotřele i spolublížním.

(připravila PhDr. Olga Nytrová)

Vážení čtenáři, přinášíme básně našich nových autorů z ČČSH

Jako první uvádíme báseň br. Ing. Zdeňka Dobrovolného

Br. Ing. Zdeněk Dobrovolný, MBA, narozen v Českém Krumlově v roce 1982, člen ČČSH v Českých Budějovicích od roku 2010. Sportovní rybář se vřelým vztahem k přírodě, sportovec, brankář hokejbalu v I. a II. české národní lize. Básně mu vždy pomáhaly formulovat a vyjadřovat pocity a myšlenky. Básně, jak sám o sobě říká, jsou okénkem do jeho nitra. Tématem je milostná poezie, balady, témata o dobru i zlu.

Karbaník

Už bys měl jít domů, karbaníku!
Tví protihráči vyndávají zas výhru z popelníku.
Ruleta se netočí dle Tvého jasného přání,
žetony končí v krupiérově dlani.
Jdi domů, ať děti s manželkou s Tebou čas mají,
vždyť svého otce za chvíli ani nepoznají!
Jdi domu, čeká tam na Tebe manželka,
láskou na Tebe sténá, z postele se zvedá
a v ulici Tě marně z okna hledá.
Již prohrál jsi své poslední peníze,
zatracená hra, není to k nevíře?
Prohráls i otcovo památeční hodinky,
děva Ti už neposílá vzdušné polibky.
Jsi ztracen a zároveň zatracen,
z euforie ochrankou na chodník vyhozen!
Pár jaderných slov jsi si vyslechl,
kdybys mne jen poslechl.
Teď domu musíš s pláčem bez peněz!
Hle, tam zpěněná voda a nad ní jez!
Již letí kámen, za ním provaz a tělo, ámen!
Děti bez otce, žena bez muže,
kdopak jim teď pomůže?!

-ZD-

Tomáš Feifer – básník a psychoterapeut

Básník Tomáš Feifer je velmi cenný člen *Dialogu na cestě*. Dochází do NO Karlín již více než 10 let. Je výborný spolupracovník a invenční člověk, hluboký křesťan. Pracuje jako psychoterapeut. PhDr. Olga Nytrová ho požádala o básně pro Husitu, a tak předkládáme ukázkou.

Básníkům (a nejen jim)

Sepnout ruce v tiché modlitbě
že láska je činem
že každým úsměvem
jsme povýšeni v hodnost generálů
a naše bojiště je tam
kde to svědčí lidem
kde odpuštění, pokora
svatější je grálů
Že můžem ústa slovům dát
že máme volbu

OPRAVDU MÍT RÁD

Lásce

Děkuji
za to že jsi
když unikáš co štiplavý kouř z milíře
jak život mezi prsty
Žhneš
tam uvnitř skrytá
kde srdce obklopeno dvanáctým
žebrovím
ženeš slzy do očí, když sladko
s lesklou šíjí pádíš údolím
a nejsi k zastavení
Že tišíš žízeň, tam kde voda není
tichým dechem splýváš v modlitbě
často pláčeš v ranním kuropění
cudně pravdu halíš, by nezůstala nahá
Že stojíš první v šiku, když ubývá
nám sil
a konec po hrdle nám sahá
Hledět do tvé tváře milo
budeš to jediné, co po nás zbylo

Kontinuita

Zuby času slitě
v ozubená kola
dunění palby z mnohých děl
vzdálený rytmus
uvnitř hrudi
duše se zmitá
v dešti neřízených střel
Napjatá membrána tepe basem
palčivě to studí
k Modlitbě o klid
tichým hlasem
teď čas nadešel

Pro útěchu

Co všechno ještě vydržíme?
Prázdna náruč
...sníme
Blues vyzpívané
do posledního dechu
přes holé pláně nicoty
tak daleko je pro útěchu
Laskavě neústupné oči
na šíjích často skloněných
společnou dnes
a zítra znovu

Kam mizí bezstarostný smích?

Bezčasí

Otupělá ostří výkřiků
když hrany zvoní, ze zvyku
Smrt oděna v pestrý šat
tak lehce tančí ulicemi
Na nebi ticho
obloha podobá se zemi
Z příze tichých proseb
utkána je kápě kata
času prosta jeho tvář
Salome spí, nad ní zář
a v jejím světle
duše sřata

S TEBOU, PANE

Květoslava Salmonová

„Vešla jsem do sebe a potkala jsem Tebe. / Zdravím Tě, Pane. Je to nečekané. / Buď zdráva, dcero. Nečekaných věcí těch / je tisícero... / Ne všechno je vám předem dané. / Jak to myslíš, Pane? //

Toto je úryvek z básně Vnitřní setkání, kterou napsala Olga Schmidtová, herečka a pedagožka, jež se 23. ledna 2021 dožila 95 let.

Paní Olga se účastnila mnoha pořadů, které spolupřipřadaly LDK Dialog na cestě, NO ČČSH Praha 8 – Karlín a Pražský klub spisovatelů při Obci spisovatelů, ať už jako divák, nebo účinkující. Její vystoupení měla vždy u publika velký ohlas.

Lidé obdivovali její vytříbený přednes plný prožitku a to, že recitovala i dlouhé básně z paměti, i neuvěřitelný gejzír pozitivní energie, který přenášela na celé auditorium.

Olga Schmidtová rozená Holečková přišla na svět v roce 1926 na Slovensku, v Bánské Bystrici, do rodiny českého finančního úředníka a slovenské učitelky. Měla ještě o čtyři roky staršího bratra. V roce 1939 po vyhlášení Slovenského státu a vzniku Protektorátu Čechy a Morava Holečkoví přesídlili do Čech, válečná léta prožili pak v Praze. Paní Olga vystudovala Státní konzervatoř. V roce 1947 se jí narodila její jediná dcera Zuzana, kterou měla se svým prvním manželem, výtvarníkem Otou Opršalem, s nímž se později rozvedla. Získala angažmá v divadle v Trenčíně a Martině. Tam se poznala se svým druhým mužem, hercem Mirko Schmidtem, se kterým měla dlouholetý láskyplný vztah.

Manželé se v polovině padesátých let přestěhovali do Prahy, kde působili oba jako slovenští hlasatelé v Československém rozhlase. Od šedesátých let až do svého důchodového věku pracovala herečka též jako pedagožka. Vyučovala literárně-dramatický obor na katedře loutkoherectví na DAMU, ale hlavně v Lidové škole umění. Za ta dlouhá léta přivedla k lásce k divadlu, literatuře, poezii a umělecké tvorbě desítky žáků.

Od 90. let, kdy se společně s manželem přihlásili do různých komparzních rejstříků, se paní Olga věnuje i filmu. Díky její krásné fotogenické tváři, jejímu hereckému umění a vitalitě, ji režiséři často obsazují do epizodních rolí nejen ve filmu, ale i v reklamách.

Druhá dekáda 21. století nebyla pro ni příliš šťastnou. V roce 2011 zemřela na zákeřnou nemoc její dcera Zuzana, která v roce 1968 emigrovala do Velké Británie, kde působila jako divadelní, filmová a televizní scenáristka a režisérka, a od poloviny 90. let pobývala často v Českém Krumlově. Tři roky nato ji navždy opustil milovaný manžel Mirko Schmidt. Nyní paní Olga žije v domově důchodců Vlčí mák v areálu Ústřední vojenské nemocnice. S energií sobě vlastní se tam zapojuje do kulturního a společenského života místní komunity.

Udržet si optimismus, životní energii a zdolat všechna protivenství života pomáhá Olze Schmidtové její víra. Není okázalá, nestaví ji na odív, ale o to je hlubší a upřímná. Je pro ni samozřejmou součástí života jako dech, tlukot srdce... Toto vyznala i ve sbírce básní a krátkých zamýšlení „S Tebou, Pane“. Vydala ji na podzim roku 2020 Lutherova společnost za finančního přispění Slovenského evangelického a. v. církevního sboru v Praze, církve ECAV v ČR a také autorky.

Útlá skromná knížečka v modrém obalu s něžnými ilustracemi akademického malíře Věroslava Bergra, v níž jsou skryta „zrna hořčičná“ v podobě dvojazyčných veršů (česky, slovensky) a krátkých próz,

si jistě najde své vlnivé čtenáře. Vznikaly v průběhu života, jak praví paní Olga v úvodu sbírky: „Psala jsem totiž každou zvlášť v jinou dobu, když mne k tomu donutila potřeba promluvit k tomu nejvyššímu...“ O této své touze píše na závěrečných stránkách ve svém životním vyznání: „Divadlo, film a televize nejsou mým jediným zájmem. Co mě vždy, drželo nad vodou, bylo spojení mého ducha s duchem celého kosmu – s Bohem.“ Toto spojení se prolíná jako červená nit celým tímto dílem, ať už je to autorčino vnímání boží přítomnosti všude kolem nás, nebo pokorné přijetí běhu života se všemi jeho třeba i stinnými stránkami, či snaha bojovat se svou slabostí a svými strachy.

Škoda jen, že jsme nemohli s paní Olgou Schmidtovou oslavit její 95. narozeniny v Karlíně, jako tomu bylo u příležitosti jejích devadesátin. (Záznam setkání naleznete, budete-li mít zájem, na internetovém YouTube, zapíšete-li do okénka „Hledat“ název Dialog na cestě.) Ale všichni věříme, že se tak stane po rozvolnění opatření, kdy bude možné scházet se bezpečně ve větším počtu. Také doufáme, že se ještě dlouhý čas budeme moci těšit z jejího hereckého umění a hlubokých myšlenek.

*Květoslava Salmonová
LDK Dialog na cestě*

Zimní poetické matiné 2021 (virtuální) v Karlíně

Současná doba příliš nepřeje setkáváním, ani literárním ani jiným, a nám společné sdílení zážitků pochopitelně moc chybí. Za poslední rok, již podruhé a navzdory „covidové éře“, Pražský klub spisovatelů a Dialog na cestě při NO ČČSH Karlín uspořádaly literární matiné. Jsme samozřejmě dbali zákonů a nařízení, byla to tudíž setkání virtuální.

Virtuálně jsme oslavili také celorepublikový Den poezie, online jsme se účastnili Večera přiměřených depresí básnířky a známé organizátorky literárních pořadů Zory Šimůnkové.

A v neposlední řadě jsme uspořádali podzimní a zimní literární matiné. To, že bylo možné tyto pořady uskutečnit, je velkou zásluhou autorské dvojice PhDr. Olgy Nytrové, vedoucí Pražského klubu spisovatelů, a Ing. Václava Strachoty. Ten většinu pořadů natáčí i redakčně upravuje, a hlavně založil a spravuje internetovou stránku (neboli „kanál“) Dialog na cestě na YouTube. V posledním roce, vzhledem k opatřením, bylo třeba k literárnímu setkávání přistoupit trochu jinak. O. Nytrová přizvala básnířky a básníky k aktivní účasti na virtuálním matiné. Kromě četby svých veršů se měli také zamyslet nad otázkou, čím je pro ně poezie. Účastníky požádala, aby jí zaslali své příspěvky, natočené v „pohodlí domova“.

Na zimní virtuální setkání v Karlíně přijalo pozvání osmnáct básnířek a básníků. Zúčastnili se Jiří Cenek, Marie Dunovská, Tomáš Feifer, Tomáš Hájek, Zuzana Havelková, Markéta Hlasivcová, Ondřej Hník, Hanka Hosnedlová, Viola Jíchová, Marie Kofroňová, Alois Marhoul, Natálie Nera, Olga Nytrová, Lydie Romanová, Květoslava Salmonová, Mária Uhrinová, Jan Vodňanský a Radek Vohlídka.

Nahrávky O. Nytrová potom dramaturgicky uspořádala a V. Strachota jednotlivá vystoupení sestříhal a zvukově doladil. Poetickou atmosféru matiné umocňují citlivě vložené fotografie Františka Weise se zimními motivy a oduševnělá hudba Václava Strachoty. Že příprava celého pořadu byla velice pracná a časově náročná, to si jistě umíte představit. Zimní poetické matiné 2021 v Karlíně naleznete na internetové stránce YouTube, když zadáte do okénka „Hledat“ odkaz Dialog na cestě.

A zde uveďme něco málo z ohlasů účastníků matiné:

„Milá paní Olgo,“ píše básník Radek Vohlídka z Hradce Králové, „výsledek Vaší píle je úžasný! Tolik práce jste s tím pořadem měli. Je vidět, že je to děláno s láskou k poezii a k lidem. Máte můj velký obdiv! Ještě jednou děkuji za příležitost zúčastnit se tohoto poetického matiné.“

„Milá Olgo, moc a moc děkuji Tobě i Václavovi! Moc si vážím toho, že jste si dali takovou práci. Jste úžasní a je to nádherné!“ tolik básník Alois Marhoul.

Ale i ti, kdo se tentokrát nezúčastnili, nešetří chválou:

„Člověka už od biblických dob provází hlas poezie. Co víme o životě? Existuje klíč ke kultivaci lidské psychiky? Jaké jsou inteligenční limity? Jedinci vymezují určitý čas, aby ho naplnili prací pro celek. Fajn je, může-li se ohlédnout a říct, že jeho práce má smysl. Cítí to většina? Pro mnohé existuje jistota v nejistotě a klíčem k porozumění může být právě poezie,“ napsal MUDr. Bohumil Ždichynec.

„Zimní poetické matiné se podobá bohatě prostřenému, pestrému stolu. Křehké a procítěné obrazy, úderné angažované verše, až surrealistická milostná vyznání, moudrý filozofický vhled, břitce vtipné verše. Projev zúčastněných je v dokonalém souladu s jejich básněmi, většinou prozrazuje recitační nadání a zkušenost. Pokud přednesu schází jistota, nahrazuje ji upřímnost citu a nadšení. Různorodost příspěvků sladí v působivý celek nádherná doprovodná

hudba Václava Strachoty a ideová linie, soustředěná do prosté otázky: co pro vás znamená poezie. Uchvátil mne úvod pořadu, kterého se ujala dr. Nytrová – originální myšlenky o poezii, osobním mýtu, představivosti, inspiraci, tvůrčím procesu a sounáležitosti. Její bezchybná dramaturgie, mimo jiné využívající k předělům mezi účinkujícími atmosférických fotografií zimy, jen umocnila jedinečný umělecký dojem,“ hodnotí Františka Vrbenská.

Když jsem doma sledovala natočený pořad, měla jsem z něj obrovskou radost. Během matiné se potkávají různé generace básnířek a básníků, mladí i starší, nováčci i zkušení autoři. A když sdělují, čím je pro ně poezie, cítíme, že mluví ze srdce. Potom, každý po svém způsobu, předčítá vlastní verše. Bylo tak milé a povzbuzující dívat se na známé i nové tváře a slyšet jejich poezii. Cítili jsme sounáležitost, i když osobně jsme se setkat nemohli.

V době, kdy jsem dopisovala článek, zastihla nás smutná zpráva, že odešel Jan Vodňanský. O to více si vážíme toho, že jeho verše, natočené o Vánocích u Olgy a Václava doma, zaznívají i v našem pořadu. Olgo a Václave, za ten nápad, realizaci virtuálního setkání básníků, za čas a úsilí, které jste pořadu věnovali, děkujeme. Je pro nás velkým povzbuzením. A povzbuzení a pocit sounáležitosti je to, co v této nelehké době všichni opravdu potřebujeme.

RNDr. Markéta Hlasivcová,
Dialog na cestě

Za Janem Vodňanským

„Mentálně se ukázní“ tvrdí známý klasik, autor řady knih a písňových textů, Jan Vodňanský, v jedné ze svých jazykových hříček, nazvané Uklidnění lékařem. A snad všichni známe pokračování: „Jazyk na mne vyplázní / Ukaž mi svou moč / pak ti řeknu proč.“ A jedním z dalších bonmotů, které se vžily a staly se součástí české jazykové kultury, je úsloví: „Freude, Freude, Freude, vždycky na tě dojde.“ Zajímavé je, že jsme si tuto slovní hříčku před časem v novinách přečetli v jednom článku. Autor v něm pro méně zna-

lé či mladší čtenáře poctivě přiznal, že nejde o takzvanou lidovou tvorbu nebo novinářův nápad, ale že tato hříčka vznikla v tvůrčí dílně jednoho z klasiků českého humoru. Vytříbený intelektuální humor, propojení nečekaných rovin (například opery či zápasu v šachu s hokejovým komentářem a mnoho dalších), to jsou prvky typické pro Jana Vodňanského, mistra absurdního humoru a tvůrce geniální zkratky. Jeho tvůrčí poetika nejlépe vyznívá v interakci s inteligentním a vzdělaným publikem, s nímž rezonuje. Nejde tedy o jednoduchý a mnohdy otráskaný, takzvaně „komunální“, humor. Autor spojuje nespojitelné, je to klaun i filosof, má velké vědomostní zázemí. Nikoli náhodou je jedním z nejoblíbenějších Vodňanského autorů Eugen Fink, o němž také s radostí přednášel v semináři literární tvorby na fakultě humanitních studií Karlovy univerzity.

Jak uvádí Slovník české literatury po roce 1945, poetika Vodňanského tvorby vychází ze studentské recese, nonsensu, hravosti a rozvernosti. Intelektuální rozměr humoru se zde však prostupuje se záměrným naivismem a autorův sklon k poetičnosti, rozvíjené prostřednictvím řetězení motivů a nečekaných posunů významů, je potlačován plynulými přechody mezi vysokým a nízkým, intelektem a stupiditou. Vodňanského demonstrativní „idiocie“ dává jeho výpovědi podobu kaleidoskopu zdánlivě samovolně

utvářených jazykových a myšlenkových nesmyslů a paradoxů, infantilních výroků, reklamních sloganů, řečnických frází a jiných „neústrojných“ prvků, mířících zpravidla k překvapivým pointám. Výrazné místo v této poetice má i parodie a perzifláž, v autorových absurdních jevištních promluvách často inspirovaná jazykem vědy a techniky, stylem odborných statí, filosofického diskurzu, popularizačních přednášek, psychoanalýzy, psychodramatu či sportovního komentáře.

S úsměvem idiota, Hurá na Bastilu, Důvěrná sdělení. V poloze hravého nonsensu se pohybují také Vodňanského básně a pohádky pro děti, humorně a poeticky zdůvěrňující předměty okolního světa (Šlo povídko na vandr, Háda-la se parapлата, Pojď se dívat, pojď si hrát na to, co je protiklad). Genezi Vodňanského tvorby a uměleckého působení přibližuje kniha vzpomínek Zpívající memoáry aneb Když archiv zakuká.

Při svých vystoupeních spisovatel, básník, textař, skladatel, performer a vysokoškolský pedagog, PhDr. Ing. Jan Vodňanský svou invencí dokázal publikum sugestivně oslovit, inspirovat a dodat všem spřízněným duším potřebnou porci životního optimismu. Přes své velké pracovní vyčerpání Jan Vodňanský také vždy našel čas na setkání s kolegy autory v příjemném prostředí karlínské náboženské obce Církve československé husitské v Praze 8. Naposledy zde vystoupil v lednu loňského roku se svým recitálem „Písničky a bonmoty“. V rámci setkání Dialogu na cestě a Pražského klubu spisovatelů při Obci spisovatelů se opakovaně stával kmotrem nových knížek, někdy i společně s herečkou Táňou Fischerovou. Byl hluboce křesťansky založenou osobností, která žije s kolegy v sounáležitosti, dává lidem dohromady, podporuje spisovatelskou klubovou činnost a dobré, smysluplné vztahy. K nádherným vzpomínkám na Jana Vodňanského

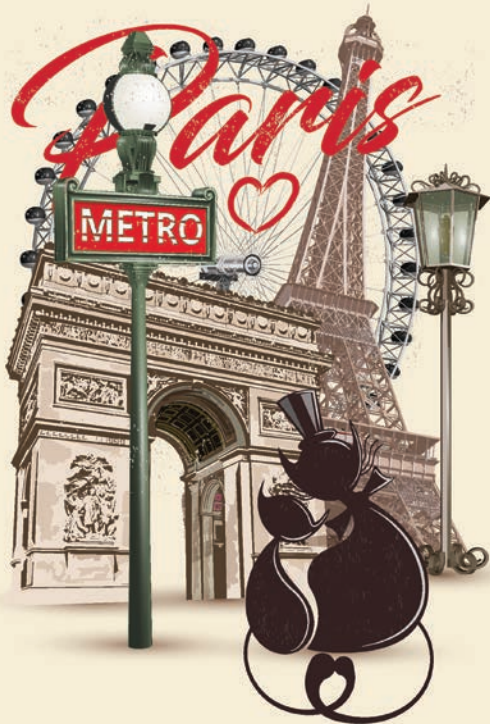
pro nás též patří početná silvestrovská odpoledne i večery v hereckém klubu Národního divadla v Kolowratském paláci, kde se potkávali herci, spisovatelé a další umělci.

Poslední nahrávku Jana Vodňanského pro karlínské auditorium, kde se za-

mýšlí nad tím, čím je mu poezie a nabízí malou ochutnávku nejnovějších krátkých básní, můžete v případě zájmu shlédnout po otevření internetového YouTube, když zadáte do okénka „Hledat“ odkaz Dialog na cestě.

*PhDr. Olga Nytrová,
Ing. Václav Strachota*

Pařížský týden Jana Vodňanského u kocoura aneb „Cherchez le chat“

V různých příbězích a historkách jsme poznali, jak dovedou být zvířátka přítulná, dojemná, ba i vděčná za naši péči, a jak nás tímto vděkem dokážou někdy i překvapit. Málokdo však může s nárokem na duševní přičetnost prohlásit, že jej, a ještě k tomu v samém centru Paříže, ubytoval kocour. Že je to výplod bláznivé fantazie? Posuďte sami. Možná jsou na světě náhody, které mohou potkat jen Jana Vodňanského. Zde je jeho vyprávění...

„V polovině července roku 1998 jsem přijel do Paříže se svojí dívkou Ivanou...jednak abych ji seznámil se svým milovaným městem vibrujícím šansony mého dávného favorita Yvese Montanda, a také abych s ní oslavil její narozeniny... Ubytovali jsme se v hotýlku nedaleko stanice metra Goncourt v samém centru města lásky, mezi náměstími Republiky a Bastily. Hotýlek skromný leč útulný nabízel vlídné ubytování, přesto jsem měl pocit, že mnou

zamluvený dvoulůžkový pokojík mohl skýtat poněkud více pohodlí a následujícího odpoledne jsem se rozhodl vyměnit pokoj za poněkud komfortnější.

Již jsem si sumíroval základní francouzské věty, kterými bych celou záležitost projednal s paní recepční, která nás včerejšího dne ubytovala, když tu jsem zpozoroval, že na jejím místě je tentokrát muž středního věku.

Že promluvil navíc plynou česťtinou, samo o sobě velkým překvapením nebylo, neboť jsem o jeho existenci mlhavě něco věděl již předem od mých pařížských přátel, Prokopa Voskovce (jedná se o synovce Jiřího Voskovce z legendami opředené dvojice V+W) a exilového básníka, Petra Krále. V recepci tohoto hotýlku podle jejich slov míval občas službu pan Miloš, český výtvarník, unikátní tím, že do Paříže emigroval za pět minut nebo spíš za minutu dvanáct, někdy v srpnu 1989.

Snadno jsme se tedy domluvili mateřštinou a on si začal měkkou tužkou zapisovat naše jména k číslu poněkud dražšího, zato však o poznání komfortnějšího dvoulůžkového pokoje. Když zapsal moje příjmení, zamyslel se, jakoby mu něco připomínalo a pak se zeptal: „Vodňanský? To je jako...Vodňanský a Skoumal?“ „Já jsem... tak trochu od nich...“ skromně jsem se přiznal. „Jé, promiňte, já vás hned nepoznal... a přitom jsem na vás kdysi chodil v devětašedesátém do Činoheráku...“ pokračoval utěšeně dialog.

Ivanka sledovala vývoj nadějně výměny z nedalekého křesílka a zaujalo ji, že v tomto okamžiku se v ruku pana Miloše ocitla překvapivě guma. Mezi tím totiž recepční – výtvarník odložil tužku a očividně inspirován náhlým nápadem, jal se v recepční knize usilovně mazat naše sotva rozepsaná jména. I mne to po chvíli překvapilo. Nevěděl jsem, co to má znamenat.

Vysvětlení však na sebe nenechalo dlouho čekat. „Já už vím, jak to uděláme,“ slyšeli jsme, jak si „náš“ recepční říká spíše sám pro sebe, stále za usilovného gumování původního záznamu. Konečně bylo vygumováno. Muž rázně sklapnul recepční knihu, a pokračoval už hlasitě a k nám.

„Vy potřebujete pohodlnější bydlení a já potřebuju nutně odjet zítra do Prahy. Jenomže tady v Paříži mám na starosti kocoura, kterého mi svěřil Prokop Voskovec. On odjel na jih k moři na dovolenou a vrátí se až v neděli. Já vás u kocoura ubytují a vy se o něj ten týden postaráte místo mne.“

Naše stěhování ve dvou kufrech na kolečkách bylo dílem okamžiku. Voskovecův byt byl od našeho hotýlku vzdálen jen jednu stanicí autobusem. Nový kamarád Miloš nás seznámil s kocourem Bobem. Hlavní postava tohoto příběhu se jevila dlouhosrstá, temně melírovaná a velmi pohodová. Žádné neurotické utíkání a schovávačky před neznámými hosty. Počínal si graciálně jako náš skutečný pařížský hostitel. Hověl si v jednom z mnohých

„svých“ fotýlků a křesílek, kterými se příjemně bohémsky zařízený byt jen hemžil.

Také péče o kocoura Boba, vykonávaná dle Milošových instrukcí, byla naprostě pohodová. V lednici byla přípravena slušná zásoba prvotřídních tuňákových konzerv. Noblesní Bob jako správný pařížský „gourmette“ (tedy labužník) totiž nic jiného nejedl.

Ráno a večer dostal kočičí krasavec svoji porci, spolu s čerstvou vodou do druhé místičky. On i my jsme si jinak žili vlastním životem, a jak to u milovníků Paříže bývá, ráno jsme odešli a večer se vrátili. Při odchodu i návratu nás melírovaný krasavec Bob provázel vděčným mile rozespalým pohledem z toho či onoho, jím právě preferovaného fotýlku.

Přestože Bob působil tak přesvědčivým dojmem pohodlného kocourka, milujícího teplo domova, zamykal jsem jej spolu s celým propůjčeným bytem, dbalý Milošových instrukcí, vždy při ranním odchodu na několik nezávislých zámků instalovaných na dveřích Voskovcova bytu.

Asi třetího dne našeho pobytu u kocoura – hostitele, jsme kráčeli v té radostné náladě, jaká září v duši vždy před začínajícím dnem v tomhle úžasné městě. K domovnímu východu jsme procházeli typickým pařížským dvorkem zarostlým psím vínem, když tu náhle bystrá pozorovatelka Ivanka spatřila na popínavém porostu asi tak na úrovni prvního patra kočičí stvoře-

ni. „Hele, Bob!“ radostně mě upozorňovala. „Kdepak Bob, kde by se tu vzal,“ uklidnil jsem vzápětí ji i sebe. „Právě před minutou jsem jej zamknul na několikero zámků.“

Toho by na rizikové šplhání po zarostlé zdi sotva někdo dostal, napadlo mne a pobaveně jsem se pousmál při představě, že ten příjemně tuňákem napařaný a do klubička při našem odchodu stočený kocour by číhal, až za námi zapadnou vrata a hned by se šinul ven a na fasádu. Jenomže to bych tam nesměl být já, který pečlivě zkontroloval uzavření všech oken bytu.

„Ale že je mu podobný, jako by mu z oka vypad,“ nevzdávala se Ivana své fixní představy. „To bude spíš kočička,“ podotkl jsem tónem zkušeného světáka, „sme ho tak důkladně zamkli, že k němu nemůže, tak se aspoň vyšplhá do třetího patra a bude se na něj koukat skrz zavřené okno.“ „Jen jestli to nepřeháníš s tou pečlivostí v zamykání...“ ukončila Ivanka rozhovor na kočičí téma, možná i trochu dotčena tím, jak té kočičí lásce nepřejdu.

„Né, nepřeháním...!“ hrálo mě vědomí, že se vzorně starám o ušlechtilé zvíře Prokopa Voskovce, který kdesi na vzdálené jižní pláži zaslouženě odpočívá, aniž tuší, kohopak si jeho věrný Bob mezitím nastěhoval do útulného bytečku. Toho večera jsme se vrátili poněkud později. Na programu dne byla totiž oslava Ivančiných červencových narozenin a k této příležitosti jsme vybrali stylový podnik „U rozpustilého

králíčka“, prastarý kabaret nalézající se pod vrcholem Montmartru s atmosférou, která na nás v Praze dýchá při pravidelném poslechu nahrávek Edith Piaf či Yvese Montanda.

V povznesené vsutku sváteční náladě, prozářené šťastným pohledem nádherných očí oslavenkyně, vraceli jsme se v časných hodinách ranních, když tu mi při otevírání několikera zámků upadly klíče.

Shýbl jsem se pro ně... a vtom jsem strnul. Nikoliv pod vlivem opojných šansonů, ani doušků šampaňského. Mé oči, dvacet centimetrů nad prahem poprvé za celý náš pobyt hleděly vstříc...ano... okrouhlému otvoru, který svobodomyšlný Prokop vyřezal pro svého Boba, aby mnou pečlivě zamčen na několik zámků, mohl kdykoli svobodně vyběhnout a nejbližším otevřeným oknem vyskočit na popínavé rostlinstvo pnoucí se vzhůru po fasádě.

A tak přibyl další – tentokrát Bobův – narozeninový dáreček pro oslavenkyni. To ona měla ráno pravdu. Mnou mylně identifikovaná „kočička“ byl skutečný Bob a nikdo jiný, Bob, který vždy po našem odchodu okamžitě vyskočil z křesílka, pohodlně prošel „svým“ otvorem ve dveřích a radostně prováděl svoji ranní rozcvičku na popínavé zeleni.

Po několika příjemných dnech nezbyvalo, než kocoura naposledy zamknout i s jeho absolutní svobodou pohybu. A ještě předtím napsat dopis Prokopo-

vi. Nenapadlo mne nic lepšího, než vypsat Bobovy pocity z naší neplánované návštěvy.

V dopise si nás Bob dost pochvaloval, a tak jsem jej nakonec pod ty uklidňující řádky i podepsal.

Rád bych se s ním někdy opět setkal. Slibuji, že jej v takovém případě budu opět krmit těmi nejvybranějšími tuňáky, že jej budu pečlivě zamykat, aby nebyl ukraden i s ostatním bytovým inventářem, ale zároveň neudělám nic pro to, abych byl jen v nejmenším omezil jeho kocouří svobodu pohybu.

Otvor vyřezaný z lásky k němu dvacet centimetrů nad spodním okrajem dveří, zůstal by i příště pro mne nedotknutelný. Mementem je mi Kollárovo „Jen svobody kdo hoden zná svobodu hájiti každou“...tedy i kocourovu.“

A to je konec pravdivého příběhu o kocouru Bobovi, který Ivanku a mne ubytoval v červenci roku 1998 v Paříži. A kdo tomu snad nevěří, ať se zeptá Ivanky, anebo rovnou Boba.

PhDr. Olga Nytrová
a Ing. Václav Strachota

(vyprávění
Jana Vodňanského
vyšlo v knize
PhDr. O. Nytrové
a Ing. V. Strachoty,
Opravdové příběhy
zvířat, Praha 1999)

Znamení zvěrokruhu – ryby podle Vašíčka

Znamení zvěrokruhu – kozoroh podle Vašíčka